

Kjære logopeder, kjære jublanter og kjære gjester.

1948 er et viktig år for logopedien i Norge, 4 mars dette året ble ”Norsk Logopedisk Forening” stiftet. De som var tilstede var: Karen Marie Bøhn, Marie Eik, Anton Esperø, Lorang Hansen, Reidar Klingberg, Astrid Meen, Ole Bernhard Molberg, Einar Oppedal, Sigurd Strømme og Kari Wessel. Kjente navn fra vår historie.

Blant de viktigste formål i foreningen var: ”å gjøre logopedien kjent og få bygget ut taleomsorgen”.

Styret drøftet også muligheten for å få en stortingsrepresentant til å fremme en interpellasjon i Stortinget om hva staten kunne gjøre for de talehemmede.

Jeg referer videre fra ”Troll i ord”:

”Foreningen begynte også straks å arbeide for at ”Trygdekassen” (RTV) skulle godkjenne kvalifiserte talelærere og yte en viss refusjon. Til å begynne med var det nemlig bare talehemmede i skolealder som kunne få gratis undervisning på Granhaug, og de logopedene som etter hvert ble utdannet var som regel knyttet mot folkeskolene. Den private behandling var til nå i stor utstrekning gitt av stemmebrukslærere som ikke alltid hadde tilstrekkelig kunnskaper om de talevanskene de behandlet, og uten refusjon fra det offentlige ble også behandlingen kostbar. Autorisasjon av logopeder og arbeidet med å få Rikstrygdeverket til å yte refusjon var derfor viktige saker i denne første tida.” sitat slutt.

4. november 1949 besluttet et ekstraordinært årsmøte i ”Norsk Forening for Logopedi og Foniatri” å oppløse sin forening, og sammen med ”Norsk Logopedisk Forening” danne ”Norsk Logopedlag”. Lorang Hansen ble valgt til ny formann.

I formålsparagrafen sto det at NLL skulle arbeide for

- 1) gjennom opplysningsarbeid øke kjennskapen til og interessen for taleforsorg
- 2) at det blir utdannet et tilstrekkelig antall logopeder
- 3) å bedre logopeders lønns- og arbeidsforhold, og
- 4) å fastsette minimumstakster for medlemmer i privat praksis.

Med dette var norske logopeder samlet i en organisasjon. Vi var 25 år senere ute enn danskene. Svenskene kom etter i -59, Finnene i -63 og Island så sent som i -81.

Når NLL fylte 50 år sa daværende Leder Håkon Askeland at vi var ved et tidsskille for logopedien som fag på flere vis. ”Dei fleste av den generasjonen som starta det heile, er borte. Dei som kom etter har vakse opp med laget. No skal arven gjevast vidare til dei som skal føre NLL inn i eit nytt millennium.” Ved 60-års jubileet er dette mer aktuelt enn noen gang. Vi ser at innen maks 5 år vil 40% av medlemmene i NLL forsvinne over i pensjonistenes rekker. Storparten av disse medlemmene er pedagoger i grunnutdanning, dvs lærere eller førskolelærere. Dette som til nå har vært den vanligste utdanningsbakgrunnen til våre medlemmer, vil erstattes med medlemmer med bakgrunn i det såkalte profesjonsliknende løp.

Så når det videre hevdes at ”det er erkjent at svar på samtida sine spørsmål om framtida gjerne er å finne i fortida”, er det en sannhet som kanskje er i ferd med å ikke være sant lenger. Det som en gang var opplest og vedtatt rundt vår profesjon er kanskje ikke vedtatt og opplest for all fremtid

Så vi står helt klart ved et tidsskille. Norsk logopedlag med sine to kjøler. Vi har trodd at vi har hatt ett sterkt ben godt plantet i hver av dem. Men hvor godt plantet har nå disse ben vært? Opplæringsloven og Lov om folketrygd. Har departementene kranglet om vår gunst? ”Okken skal en blunke til” sier Henning. Ja vi har blunket i alle retninger. Men en forutsetning for å få kontakt er at den du blunker til ser i din retning. Når så noen av departementene i vår retning sist?

NLL har utrettelig arbeidet opp mot departementene i alle de årene vi har eksistert. Opprinnelig var hovedpresset mot KUD. Ettersom responsen var beskjeden ble det også lagt et press på helsedepartementet vedr opprettholdelsen av RTV-avtalen. Sikkerhetsnettets det offentlige hadde opprettet i 1948, for å sikre brukernes rettigheter.

De fleste logopeder som ble utdannet på denne tiden arbeidet ikke i taleskolene. (Granhaug, Halmrast og Elton). Kommunene fikk på denne tiden kun statsstøtte til tale- og leseundervisning drevet i klasser. Logopedene arbeidet i den vanlige skolen i vanlige lærerstillinger.. Så drev de litt logopedi ved siden av sin vanlige lærergjerning. Selv om det ble utdannet mer enn 70 logopeder i 50-årene gikk det meget tregt med å få i gang logopediske tiltak i folkeskolen. I tillegg var den geografiske fordelingen svært skjev. 43 av 105 logopeder arbeidet i 1959 i Oslo og omegn. De få logopedene som var ble dårlig utnyttet, og noen drev bare privatpraksis ved siden av sin lærergjerning.

I 1955 kom en lovbestemmelse som påla kommunene å planlegge hjelpeundervisning for elever som fulgte den vanlige undervisningen. Mange logopeder var redde for at det skulle bli satt likhetstegn mellom logopedi og hjelpeundervisning av tilbakestående elever. Men så skjedde ikke, - den nye loven hadde positiv påvirkning for logopedien, logopedene ble plutselig ettertraktede fagfolk i skolen.

Allikevel gikk utviklingen langsomt, og NLL iverksatte sitt første spede forskningsprosjekt innen faget. Foretatt av Einar Fosdahl, logoped i Bergen.

Det viste seg at kun et fåtall var ansatt som logopeder, og at de fleste arbeidet som folkeskolelærere. Det var gjort lite for å skaffe logopeder i kommunal tjeneste tilfredstillende lønns og arbeidsforhold. Fosdahl foreslo opprettet et spesielt lønnsregulativ med 30 t. Lesetid pr uke og at det ble opprettet fire reiseinnspektørstillinger i landet.

Grunnskolen mest aktuelle spesialpedagogiske oppgave i 50 årene var å skaffe hjelp til barn med lese- og skrivevansker. Logopedens arbeidsområde var dermed fastlagt. Det ble ventet at han først og fremst skulle yte hjelp innen faget norsk, - tradisjonelt oppfattet. Hva han ellers måtte være utdannet for kom i annen rekke for skoleverket (Norsk logopedi 1971)

Logopedene begynte nå så smått å gjøre seg gjeldende utenfor grunnskolen. Noen i form av konsulenttjenester overfor for eksempel de laryngectomerte, noen som stemmebrukslærere på lærerhøgskolene.

I 1959 søkte laget departementet om forhandlingsrett om lønns- og arbeidsforhold i skolen. Vi fikk da vite at organisasjonen var for liten til å oppnå denne retten, og at vi heller burde arbeide for dette gjennom en av de større lærerorganisasjonene. Det hører med til historien at Styret ble pålagt å ta kontakt med Norges lærerlag allerede i 55. På LM i 57 fikk det samme Styret kritikk for ikke å ha tatt kontakt med Norges lærerinnforbund

1955 var i flere henseender et merkeår for logopedien i Norge. Etter mye frem og tilbake om hvem som skulle ha trygderefusjon og hvorledes det skulle praktiseres, imøtekom Rikstrygdeverket langt på vei NLLs krav om utvidelse av refusjonsplikt både for barn og voksne, og trygdeloven ble igjen endret slik at det ble gitt refusjon for all logopedisk behandling unntatt der det i skolen var innført taleomsorg.

Refusjonstakstene var den gang som nå lave noe som førte til flittig kontakt mellom Styret og de statlige myndigheter. NLL måtte ofte møte opp i RTV for å drive sakene frem. En notis i Logopeden fra 1959 er karakteristisk: Rikstrykdeverket melder 20. mai at søknaden vår om å få auka refusjonstakstane er sendt til Sosialdepartementet. Søknaden vart sendt frå oss 16. september i 1957!

Refusjonsordningen gjaldt behandling ved kvalifisert fagperson. Dvs de som hadde gjennomgått utdanning på Granhaug.

Det fantes imidlertid en del andre talelærere, først og fremst sang- og stemmebrukslærere som ga privat undervisning av talehemmede, noen av dem med mangelfulle kunnskaper. Disse ønsket også å komme inn under RTVs refusjonsordning.

Dette lot seg gjøre fordi logopedtittelen ikke var lovlig beskyttet.

Styret begynte allerede i 1950 å arbeide for å få en autorisasjon av logopeder. Styret så dette i sammenheng med å oppnå stønadsplikt fra RTV. Dersom ukvalifiserte personer oppnådde samme fordeler som fullt utdannede logopeder ville hele ordningen kunne komme i fare.

Landsmøte i 1951 vedtok å foreslå etablert betegnelsen ”statsautorisert logoped” og håpet på en snarlig løsning. Men årene gikk. I 1955 ble ny søknad sendt sammen med en 15 siders dokumentasjon. Flere med mangelfull utdanning ble godkjent som talelærere og NLL mente at myndighetene var altfor slepphendte.

Men noen i administrasjonen ”satt på saka”, og intet skjedde. Saken om de ”statsautoriserte” var kommet nesten frem til Stortinget, men så skjedde det ikke noe mer, og slik gikk årene. Forskjellige private løsninger på autorisasjon ble prøvd. I en periode godkjente styreren på Granhaug skole søkere som ønsket godkjenning.

Dette kunne føre til store ubehagligheter ved avslag, noen truet tom. med at de skulle ”ta” frøken Bøhn som var den uheldige med ansvar for datidens autorisasjon.

Så kom tiden som er blitt kalt gullalderen i norsk logopedi. **60-årene.**

Laget økte i tiåret fra 105 til 235 medlemmer. Og vet dere når retten til å kalle seg MNLL kom? 1969 etter Landsmøte vedtak i Trøndelag, Røros.

I dette tiåret oppstod mye av nåværende organisasjonsstruktur. Utvalgene ble etablert og forvaltningsregler for konferanser og landsmøter ble vedtatt. Tidsskriftet fikk sine statutter.

De eksisterende lover ble gjennomgått og endringer foreslått. Noe som har pågått kontinuerlig etterpå frem til nå.

Man etablerte den lineære organisasjonsmodell, dvs at utvalgene sto direkte ansvarlig kun overfor landsmøtet.

Organisasjonsutvalget ble etablert i 65 for å ta seg av spørsmål vedr logopedens status i skoleverket. Det skulle sammen med styret ta seg av lønns og arbeidstidsspørsmål for logopeder i ulik praksis.

Videre hadde vi: opplysningsutvalget, forskningsutvalget, autorisasjonsutvalget, spesialpedagogisk fellesutvalg, læremiddelutvalget og nordisk utvalg.

I tillegg var det faglige interessegrupper. Uformelle samlinger av logopeder som kom sammen og hadde en slags studiegrupper eller etter hvert rett og slett kursvirksomhet.

På slutten av tiåret dekket de fem områder: Stammer, stemmedannelse, forsinket språkutvikling, audiopedagogikk og afasi!

Søkningen til logopedkursene økte og i 1960 foreslo Kloster-Jensen at det skulle settes i gang et kurs i Bergen. Men Styret støttet ikke dette. Den nye 2-årige utdanningen var på vei i Oslo, og man mente kapasiteten ville være god nok der.

NLL v/ Henning Karlstad spilte en viktig rolle i utformingen av denne modellen, som senere viste seg å skulle vare noen år. Dette var opphavet til de forskjellige linjene som delvis består den dag i dag.

NLL mente at det den gang forelå et grunnlag for å diskutere en samordning av tale- og døvelærerutdannelsen i Norge.

1. semester av utdanningen skulle gi en felles innføring
- 2 semester delvis linjedeling.
3. semester full linjedeling
- 4 semester utdypning og avslutning.

Men selvfølgelig strittet noen mot denne modellen. Skoleverkets ønske om generalister vokste frem. Allikevel, forunderlig nok ble modellen vedtatt.

60 – tallet var også tiåret der begrepet ”taleomsorg” oppstod. Innen den statlige taleomsorg var det en milepell når Bredtvet formelt åpnet den 5/6-67. 12 millioner hadde etableringen kostet.

NLL har stadig gjort undersøkelser over hva vi driver med.

I 1963 ble nok en slik gjennomført.

Det ble konkludert med:

- 1) Uvanlig mange logopeder har administrative stillinger og søker seg over i stillinger som er bedre lønnet enn logopedarbeid.
- 2) Skoleverket gjør forholdsvis beskjedne bruk av logopedene,
- 3) Distriktvis fordeling er svært skjev.

Tanken fødtes om å knytte logopedene til skolepsykologiske kontor for på den måten å få logopedien ut i distriktene.

En kuriositet som også oppsto i dette 10-år var MOBILOG.

En buss brukt til reiselærervirksomhet. Undersøkelser innen taleomsorg, hørselsmålinger samt undersøkelser innen barnepsykiatrien ble foretatt i bussen.

De første stillingene som sykehuslogopeder ble utlyst i 1964 i Oslo kommune. Lavere lønn, 38 timers uke og vanlig ferie var ingen success da heller.

Stillingsbetegnelsen logoped ble foreslått brukt i skoleverket, men dette førte ikke frem. Et utvalg som ble satt på saken konkluderte med at det var nedslående hvordan logopedene som faggruppe ble oppfattet av ansvarlige myndigheter.

I tillegg hadde de færreste en arbeidsinstruks å forholde seg til. Først i 1969 (Røros) ble NLLs etiske retningslinjer vedtatt. De var en oversettelse av amerikanske kollegaers ”code of ethics”

Refusjonsordningen holdt ikke den gang tritt med prisstigningen. I 1960 dekket refusjonen mindre enn halvparten av honorartakstene som var 20 kr for 45 min, og 15 kr for 30 min.

Nivået tilsvarte det fysioterapeutene fikk.

Men ingen ting gikk av seg selv den gangen heller. Vi sakk akterut. NLL purret RTV og oppnådde 75% forhøyelse i 63. Men diskusjonen gikk videre på full refusjon, denne gang for voksne med afasi eller stemmelidelser som hindret arbeidsutøvelse.

Men intet gjennomslag i RTV. Saken var ennå ikke moden i 1965.

70 årene. Utredningenes tiår

Men først en liten kuriositet.

Lars Bodin var leder i de første årene av tiåret. På grunn av sitt livssyn hevdet han tidlig at helgedagene burde være kurs- og møtefri?!?

Ellers gikk NLLs kamp for det spesielle videre. Vår motpart dvs politikere og departement arbeidet for det generelle. Logopediens plass inn under spesialpedagogikken ble nok en gang slått fast.

RTV slo fast at retten til behandling etter lov om folketrygd ikke måtte svekkes så lenge de talehemmedes rettigheter ikke var nærmere klarlagt i skolelovene.

Et koordinert regelverk måtte sikre økonomiske ansvarsforhold!

Landsmøtet i 1975 konkluderte igjen med at: Logopedene må beskrive sitt fagområde slik at myndighetene blir overbevist om behovet og nytten av logopedisk arbeid.

En arbeidsgruppe under skolestyrer Lorang Hansen ble nedsatt.

Arbeidsgruppen foreslo å åpne to nye landssentra. I Bergen og Tromsø.

Myndighetene avsto og mente at PP-tjenesten burde være det samordnende organ på lokalplanet.

Først i 1978 ble senter for taleutvikling i form av Eikelund i Bergen og Dalgård skole i Trondheim etablert.

I Oslo skulle Spesialskolen for talehemmede nå hete Bredtvet senter for logopedi.

På utdanningssiden ble det kjempet videre. NLL foreslo en helt ny modell, det spesielle var at den ikke nødvendigvis krevde pedagogisk grunnutdanning.

Ledelsen på Statens spesiallærer høyskole synes likevel å legge større vekt på bredde enn dybdeutvikling. NLL ønsket mer noe i retning av spesialisering og spisskompetanse.

I tillegg ønsket NLL å ta opp søkere med helsefaglig bakgrunn for å unngå en splittet logopedutdanning som i Finland og Sverige. NLL ønsket også en utvidet utdanningskapasitet i form av parallell utdanning i Bergen.

NLLs utdanningsmodell ønsket innen en 6-årig modell, en 3-årig basisutdanning, en toårig yrkesutdannelse og et ettårig hovedfag på toppen. Logopedi og audiopedagogikk skulle betraktes som to fordypningsområder innenfor feltet språkpedagogikk.

I 1975 kom arkivarbeidet i gang. En arkivnøkkel ble valgt, NLL innså at dette var et omfattende arbeide. Og behovet for egen lagsarkivar ble drøftet.

I dette tiåret oppsto tillitsmannskonferansene. Spøkefullt omtalt som tillitskvannskonferanse. Flertallet var den gang som nå bestående av kvinner.

Medlemsmassen økte fra 254 i 70 til 550 i 79.

1980 de voksnes rettigheter

Nytt organisasjonsmønster med 12 regionslag, pyramidal organisasjonsstruktur og toårige landsmøteperioder. Den modellen vi kjenner i dag snart 30 år etter.

Medlemstallet økte fra 551 i 1980 til 842 mot slutten av tiåret.

Fremdeles beskrives fordelingen som svært ujevn. Flest i Akershus/Oslo, færrest i Finnmark, Nordland, Nord-Trøndelag og Vestfold.

Mange logopeder går fortsatt over i administrative stillinger, og meldte seg således ut av laget.

Ved starten av tiåret var voksnes rettigheter både usikre og lite kjent. Retningslinjene hos PPT indikerte direkte behandling, men svært få tale- og språkhemmede fikk noen hjelp der.

Så kom Stortingsmelding 50.

Den slo fast at det ikke var behov for noen egen stortingsmelding for taleomsorg.

Taleomsorgen burde ikke løses fra spesialpedagogikken. Bredtvet senter for logopedi burde legges under sosialdepartementet og behandling av stamme burde skje i regi av Helsevesenet.

Styret i NLL reagerte kraftig. Det var uklarhet på hvor logopedien skulle høre hjemme. Skulle voksenlogopedene tilknyttes skoleverket eller helserådet. Og hva med de som arbeidet mot slagpostene ved flere sykehus?

Det ble ekstraordinært Landsmøte, det eneste så langt, ble en realitet. Landsmøte protesterte mot lovendringsforslagene som de mente at ungdom og voksne ville miste sin daværende rett til logopedisk opplæring hjemlet i grunnskoleloven. NLL har møter med departement og komiteer. ”Vi talte regjeringen midt i mot – og ble hørt”

NLL konkluderte i sin uttalelse om NOU 1982/10 : ”det må utarbeides et koordinert regelverk som klart definerer ansvarsplasseringen for de ulike tiltak innen skole-, sosial- og helsevesen.

Så kom Grete Tveits hovedoppgave, en undersøkelse om taleomsorg for voksne afasipasienter. Spørreundersøkelsen gikk til NLLs medlemmer. Ca 50% av medlemmene deltok.

Tveit konkluderte med at av landets samlede PPT utførte om lag 8 – åtte årsverk i voksenlogopedi. Bare 13% av landets sykehus hadde tilgang på fast logoped.

Om voksenopplæringen skrev Tveit. 400 av landets 454 kommuner er så små at der ikke er grunnlag for opprettelse av logopedstillinger innen voksenopplæringen.

NLL sendte ut en argumentsamling til regionslagene med henvisning til lovverk, sentrale myndigheters målsetning og organiseringsformer.

I toårsmeldingen konkludertes det med en registret økning i stillinger for ungdom og voksne, men mange logopeder arbeider fremdeles på engasjement utover ordinær stilling og arbeidstid.

I tiåret var det diskusjoner om nye studiemuligheter. NLL så det som viktig å forhindre kvalitativ forringelse til fordel for det kvantitative.

Etter at logopedutdanning i Trondheim nok en gang var skrinlagt, ble Bergen foreslått.

I 1983 arrangerte NLL en utdanningskonferanse på Bredtvet. Ønsket var å få en samordnet utdanning av logopeder..

1986/87 tok Statens spesiallærerhøgskole et hvileår i logoped- og audiopedagogutdanningen. En grundig gjennomgang av struktur og innhold ble gjennomført. NLL var delaktige. En spørreundersøkelse ble gjennomført. Flertallet av audiopedagogene ville ha en felles linje mens flertallet av logopedene ønsket to atskilte linjer. Det ble foreslått en forlengelse av studiet til 1½ år, men dette ble utsatt inntil videre.

Takstene til RTV og refusjonsordningen hadde i mange tiår ligget lavt og logopeder kunne tjene langt mer om de tok overtimer i skolen inn om de påtok seg behandlingsoppgaver for Folketrygden.

NLL tok nå initiativ til honorarsatser som skulle tilsvare adjunkts timelønn i skolen. NLL ble sterkt kritisert av nettopp Trøndelag reg. lag for ikke å ha gjort noe med refusjonstakstene. Men sosialdepartementet bestemte honorartakstene og godtok NLLs krav, mens RTV ikke foretok noen endring på refusjonstakstene.. Dette førte til høye egenandeler, men Dep mente at de fleste ville ha rett til full refusjon, dvs honorartakster.

Vi nærmer oss vår tid, 1990 årene.

Vi passerer 1100 medlemmer.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet proklamerte 1991/92 som et viktig planleggingsår for spesialpedagogiske tjenester i kommuner og fylkeskommuner. NLL fulgte raskt opp dette som en historisk mulighet til å utvikle mulighetene for logopediske tiltak og tjenester for våre brukergrupper. NLL hevdet i et notat til kuf. At alle PP- kontor, kommuner og alle sykehus og sykehjem burde ha adgang til logopedtjenester.

Departementene understreket kommunenes og fylkeskommunenes ansvar for tilrettelagte opplæringstiltak. NLL oppfordret medlemmene om å melde behov til sine ansvarlige overordnede.

Retten til særskilt undervisning er knyttet til sakkyndig vurdering. Dep. foreslo PP-tjenesten som sakkyndig instans, videre sa de: Om mulig skal logoped være sakkyndig for afasirammede.

NLL svarte med : Logopeder skal være sakkyndige for voksne med afasi, stamming og stemmelidelser. Når PPT ikke har logoped må det innhentes sakkyndig vurdering utenfra.

Kuf foretok i 93 en spørreundersøkelse som viste at 77% av kommunene hadde tilsatt logoped eller deltok i interkommunal PPT. med tilgang til logoped. Dep konkluderte med en styrking fra 1985.

NLL var som vanlig ikke fornøyd og forlangte nok en gang en egen stortingsmelding, og fikk som vanlig avslag.

1995 foretok NLL en egen spørreundersøkelse. Kun 44% av medlemmene svarte. 20% arbeidet innen PPT, 20% var kommunale logopeder, 20% i medisinske institusjoner og 40% fordelte seg på direkte arbeid i skolen, privatpraksis og annet arbeid. Behandlingstilbudet var ikke blitt bedre. Diagnostisering, veiledning og sakkyndighetsarbeid preget logopedenes hverdag.

Det utilfredstillende ved ikke å ha tid til praktisk klientarbeid er vel en av grunnene til at flere logopeder etter hvert har gått over i privat praksis.

I 1991 ble statens spesiallærerhøgskole lagt inn under UiO. I 1995 flyttet de fysisk inn til Oslo. Utdanningen i Bergen kom i gang, det samme skjedde i Trondheim i 1994. Ellers var det logopedutdanning på Sandane og i en periode på Sortland og i Stavanger.

Dette gikk etter NLLs mening ut over kvaliteten til fordel for kvantitet.

Arbeidet med den såkalte profesjonsutdanningen startet. NLL laget standarder for faget logopedi tuftet på CPLOLs standarder.

Vi forlater historien her. Mye har skjedd i det første 10 år etter sekelskiftet. Tiårets spørreundersøkelse er gjennomført, Stor aktivitet med departementene og politikerne er på plass. Bekymringer for utdanningen med stadig ønsker om forbedringer og kvalitetshevninger pågår.

Jeg ønsker å ta de siste års hendinger inn på Landsmøtet. Slik blir de mer levende og angripelige for deltakerne der.

Hva har så alle disse år med kamp ført til? Kan vaktbikkja NLL hvile rolig foran hundehuset sitt?

Har vi kun gått i ti års sirkler, og aldri kommet videre?

Vel, tidene har endret seg, menneskene som har arbeidet i de forskjellige tiårene har stort sett vært forskjellige, og ikke minst verden rundt oss er blitt nærere. Vi sammenlikner ikke bare med nabobygda lenger, vi ser hva de gjør i resten av Europa. Kravene til det offentlige er nok også dramatisk økt.

Pårørende, dvs foreldre eller barn sitter ikke lengre og godtar et avslag eller et for dårlig tilbud. De krever sin rett, eller i et hvert fall det de mener de burde ha rett til. Pressen stiller raskt opp for å dekke slike saker.

Så der er vi i dag. NLL arbeider for

- a) å samle landets logopeder i en org
- b) å samordne og fremme medlemmenes faglige interesser
- c) gjennom opplysningsarbeid å øke kjennskapet til og interessen for logopedien
- d) å arbeide for en faglig høy standard i utdanning av logopeder
- e) å arbeide for utbygging av behandlingstilbud for barn, ungdom og voksne med språk og talehemninger

Som de også gjorde det i oppstarten i 1948, alt sett i lyset fra sin tid.

Vi har i alle disse årene hatt et ønske om autorisasjon og lovhjemling av våre tjenester, vi har ønsket å arbeide i både skole og helse, og vi har arbeidet for en stadig utvikling av utdanningen vår.

Når jeg ser på historien kan en ikke unngå å se en detalj, liten kanskje men viktig.

Den som hører, hører det han vil høre og den som snakker legger det han vil i sitt utsagn.

Myndighetene har konsekvent snakket om spesialpedagogikk eller tilrettelagt undervisning, logopedene har konsekvent hørt logoped og logopedi. I gode tider, var ikke dette et alvorlig problem.

Men som kjent når krybben blir tom så bites hestene. Når den kommunale økonomien ble trangere og trangere ble opplæringsloven tolket mer og mer firkantet.

Rett til spesialpedagogisk hjelp blir sjeldnere og sjeldnere tolket som rett til logoped. Lovhjemlingen er der plutselig ikke lenger. Logopeder ansettes som PP-utredere ikke som logopeder, arbeidsfeltet er vidt spesialpedagogisk, ikke spisst logopedisk

I tillegg kan en ikke unngå å se den stemoderlige behandlingen voksenlogopedien har vært utsatt for. Voksenlogopedien som inneholder alle de logopediske områder, har alltid blitt ofret til fordel for noe annet. Spesielt i våre dager med en eldrebølge på gang, med sterke kravstore pårørende er dette en bit av logopedien som kanskje vil bli den sterkeste. Ingen andre grupper konkurrerer med logopedene her. Denne sammensatte gruppen representerer en stor logopedisk utfordring.

Er det naturlig at helse- eller skoleverket tar ansvar for disse gruppene?

Vi nærmer oss et punkt hvor det må gjøres en klarere avgrensning mellom helselogopedi og skolelogopedi. Hvor skal grensen gå? Til tross for at NLL i alle år har kjempet for å holde troppene samlet, tror jeg at vi må innse, som de har gjort i mange andre land, at det kommer et skille mellom skole- og helselogopedi. Det handler om hvilket departement som skal betale for hvilke tjenester.

Ingen av departementene vil betale for noe de mener de ikke har ansvar for.

Vi har vært tuftet på 2 kjøler i alle år, vi har sloss for at alle våre brukere skal ha rett til logopediske tjenester, og vi har sloss for at logopeder skal kunne få arbeide både innen skole- og helseorganisering.

Dette skal vi fortsette å gjøre!

Tiden til å kjempe for autorisasjon og lovhjemlig og til å hegne om den rene logopedutdanningen vår har aldri vært viktigere enn den er i dag.

Jeg vil avslutte med å mane til fortsatt kamp for logopedien, - og ønske den gamle damen til lykke med de første 60- år. Måtte de neste 60 bli gode år for autoriserte logopeder som arbeider etter klare lovhjemlinger til beste for brukerne og de yrkesutøvende logopeder i hele Norge!!

Godt skifte!!